

PERITONEAALINESTEEN IRTOSOLUTUTKIMUS

As-Syto, 4037

- Tiedustelut:** Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, Sytologian tekniikka, puh. 044-7113486, Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482
- Yhteyshenkilöt:** Patologian erikoislääkäri Essi Ikonen (puh. 044-7113474, essi.ikonen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi).
- Indikaatio:** Vatsaontelon kasvainten, kuten mesotelioman ja metastaasien, diagnostiikka ja tulehduksellisten tilojen selvittely.
- Lähete:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)
- Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja anamneesitietoineen, jotka voivat vaikuttaa näytteen tulkintaan. Aina on ilmoitettava, mitä näytteeksi on lähetetty. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytteiden tietoihin.
- Esitietoihin tulee merkitä selvästi tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta tai infektion epäilystä (esim. hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).
- Näyteastia:** Tiiviskorkkinen 50 ml näyteastia, joka sisältää 50% etanolia (25 ml) fiksatiivina (Tarra: Irtosolunäyte, 50 % etanoli). Fiksatiivia on oltava vähintään näytteen tilavuuden verran. Näyte otetaan hepariiniputkeen, jonka jälkeen näyte kaadetaan näytepurkkiin. Näyteastioita voi noutaa patologian laboratorion näytteiden vastaanotosta.
- Näyte:** Peritoneaalineestettä, punktioneulalla 10-50 ml.
- Näytteen säilytys ja kuljetus:** Etanolifiksoidut näytteet säilytetään jääkaappilämpötilassa ja toimitetaan laboratorioon huoneenlämpötilassa.
- Menetelmä:** Sytosentrifuugivalmiste ja Papanicolaou – perusvärjäys. Jos materiaalia on runsaasti, voidaan valmistaa myös solublokki. Solublokki mahdollistaa malignien solujen tarkemman karakterisoinnin erikoisvärjäyksiä ja erikoistutkimuksia (immunohistokemia, genetiikka) hyödyntäen. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, T343, SFS-EN ISO 15189:2013).
- Tulkinta:** Sytologian esitarkastaja tulkitsee näytteen, joka jälkeen patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella näytteelle sytologisen diagnoosin, soveltuvin osin Papa-luokan ja tarvittaessa lausunnon. Mahdollisista kasvaimista pyritään määrittämään alkuperä, kasvaintyyppi ja erilaistumisaste. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.
- Virhelähteet:** Tulehduksen, nekroosin tai hoitojen seurauksena solumorfologia voi olla voimakkaasti muuntunut, mikä voi heikentää tulkintaa. Etanoli fiksaatio vaikuttaa heikentävästi immunohistokemiallisten värjäysten luotettavuuteen.
- Tekstiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydetyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.

Laatija, pvä: Kirsi Hämäläinen, Satu Remes, 15.9.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 18.9.2020

Päivitetty, pvä: Essi Ikonen, Satu Remes, 21.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitut toimijat - T343.

